

- KURTTO A., LAMPINEN R. & JUNIKKA L. 2004. Atlas Florae Europae. Distribution of vascular plants in Europe. Vol. 13. *Rosaceae* (*Spiraea* to *Fragaria*, excl. *Rubus*). The Committee for Mapping the Flora of Europe and Societas Biologica Fennica Vanamo, Helsinki.
- ŁAZARSKI G. 2011. Rzadkie i zagrożone gatunki roślin naczyniowych w dolinie Białej Nidy w pobliżu Małogoszcza (centralna część Wyżyny Małopolskiej). – *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* 18(2): 257–264.
- ŁAZARSKI G. 2014. *Lathyrus pisiformis* (*Fabaceae*) na Wyżynie Małopolskiej (S Polska): występowanie i zagrożenia. – *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* 21(2): 229–239.
- MASSALSKI E. 1962. Obrazy roślinności Krainy Gór Świętokrzyskich. s. 120. Wydawnictwo Artystyczno-Graficzne, Kraków.
- MIREK Z., PIĘKOŚ-MIRKOWA H., ZAJĄC A. & ZAJĄC M. 2002. Flowering plants and pteridophytes of Poland. A checklist. – W: Z. MIREK (red.), *Biodiversity of Poland* 1, s. 442. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.
- POPEK R. 2002. Róże dziko rosnące Polski. Klucz – Atlas. Wydawnictwo Plantpress Sp. z o.o. & Ryszard Popek, Kraków.
- ZAJĄC A. 1978. Założenia metodyczne „Atlasu rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce”. – *Wiadomości Botaniczne* 22(3): 145–155.
- ZAJĄC A. & ZAJĄC M. (red.). 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. s. xii + 714. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- ZARZYCKI K. & SZELĄG Z. 2006. Red list of the vascular plants in Poland. – W: Z. MIREK, K. ZARZYCKI, W. WOJEWODA & Z. SZELĄG (red.), *Red list of the plants and fungi in Poland*, s. 11–20. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.
- ZIELIŃSKI J. 1981. *Rosa majalis* J. Hermann. – W: K. BROWICZ (red.), *Atlas rozmieszczenia drzew i krzewów w Polsce*. Zeszyt 32: 23–28 + mapa 156. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa – Poznań.
- GRZEGORZ ŁAZARSKI, *Zakład Taksonomii, Fitogeografii i Paleobotaniki, Instytut Botaniki, Uniwersytet Jagielloński, ul. Kopernika 27, 31-501 Kraków, Polska; grzegorz.lazarski@gmail.com*
- Wpłynęło: 01.06.2016 r.; przyjęto do druku: 07.04.2017 r.

Spontaniczne rozprzestrzenianie się *Duchesnea indica* (*Rosaceae*) na terenie Sandomierza

Duchesnea indica (Andrews) Focke (poziomkówka indyjska) to gatunek należący do rodziny *Rosaceae*. Jest wieloletnią rośliną zielną, wytwarzającą długie rozłogi umożliwiające rozmnażanie wegetatywne. Charakteryzuje się trzylistkowymi liśćmi owłosionymi po obu stronach. Kwiaty żółte o symetrii promienistej, zaś owocem są niełupki, osadzone na rozbudowanym dnie kwiatowym (SUDNIK-WÓJCIKOWSKA 2011). Morfologiczna budowa rośliny przypomina *Potentilla reptans* oraz taksony z rodzaju *Fragaria* (JACKOWIAK 1992), od których gatunek różni się między innymi większą produkcją owoców oraz dłuższym okresem owocowania, od wczesnego lata, aż do pierwszych przymrozków (LAUERER i in.

2009). W Chinach *D. indica* jest ważną rośliną leczniczą. Działa antybakteryjnie, przeciwzapalnie, neutralizuje wolne rodniki, wykorzystywana jest także we wspomaganiu terapii przeciwnowotworowej (XIANG-HUI i in. 2012).

Naturalny obszar występowania *Duchesnea indica* obejmuje tereny południowej i południowo-wschodniej Azji. Są to przeważnie rejony górskie na wschód od Afganistanu, przez Indie do Japonii (LIEFLÄNDER & LAUERER 2007). Gatunek występuje tam na stromych zboczach, łąkach, brzegach rzek, preferuje siedliska umiarkowanie wilgotne poniżej 1800 m n.p.m. (XIANG-HUI i in. 2012). Notowany był także ostatnio w północnej części Iranu i Kaukazu. Jest to zachodnia granica naturalnego występowania gatunku w Azji (ZARE i in. 2007). Rzeczywisty zasięg rozprzestrzeniania *D. indica* ma obecnie charakter globalny.

Gatunek ten jako roślina ozdobna dotarł na terytorium Ameryki Północnej i Południowej, Australii i Nowej Zelandii (LAUERER i in. 2009). Na początku XIX w. został introdukowany do Europy (TOMOVIĆ & STEŠEVIĆ 2007). Początkowo uprawiany był w ogrodach botanicznych jako roślina okrywowa lub zwisająca. Z czasem jednak zaobserwowano nowe stanowiska *Duchesnea indica* poza sztuczną uprawą (LIEFLÄNDER & LAUERER 2007). W 1944 r. gatunek odnotowano na terenie Wiednia i uznano za rzadki, a już niecałe 50 lat później występował pospolicie w wielu dzielnicach miasta. Struktura i skład florystyczny fitocenozy z dużym udziałem *D. indica* w Wiedniu były odmienne od znanych dotychczas zbiorowisk. Pozwoliło to wyodrębnić nowy zespół *Oxalido-Duchesneetum indicacae* (JACKOWIAK 1992). Zjawisko spontanicznego rozprzestrzeniania gatunku na nowych terenach jest stale obserwowany. Dane z 2007 r. podają łącznie 224 stanowiska poziomkówki indyjskiej z terytorium Niemiec, Austrii i Szwajcarii (LIEFLÄNDER & LAUERER 2007). Gatunek, jako nowy, zanotowano niedawno także we florze naczyniowej Czarnogóry (TOMOVIĆ & STEŠEVIĆ 2007). Uznany został za roślinę inwazyjną w wielu krajach Europy, m.in. w Austrii, Szwajcarii, Niemczech, Belgii, Chorwacji, jak również w Ameryce i Australii (LITTSCHWAGER i in. 2010; VERLOOVE & REYES-BETANCORT 2011; VUKOVIĆ i in. 2014).

Rozmieszczenie stanowisk *Duchesnea indica* w Polsce jest słabo poznane. Na terenie kraju roślina preferuje głównie siedliska antropogeniczne, tj. nisko koszone trawniki, parki, przydroża. W ostatnich latach gatunek zmienił status z uprawianego na lokalnie zadomowiony, wnikający do antropogenicznych zbiorowisk półnaturalnych i sztucznych (TOKARSKA-GUZIĆ i in. 2012). Notowany był w sąsiedztwie ogrodów botanicznych w Bydgoszczy, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Powsinie, Warszawie i we Wrocławiu (GALERA 2003). Ponadto wymieniany w opracowaniach dotyczących parków miejskich oraz trawników Lublina jako częsty składnik flory (TRZASKOWSKA 2011; TRZASKOWSKA & ADAMIEC 2011, 2014; ADAMIEC & TRZASKOWSKA 2012). Poziomkówka indyjska podawana była także z jednego stanowiska na Pogórzu Cieszyńskim w pobliżu miejscowości Ochaby w gminie Skoczów (CHWASTEK 2011). Dotychczas gatunek ten nie był notowany na terenie Wyżyny Kieleckiej.

W trakcie badań florystycznych na terenie Sandomierza (południowa część województwa świętokrzyskiego) w latach 2015–2016 stwierdzono obecność 10 populacji *Duchesnea indica*. Wszystkie znajdują się po północnej stronie Wisły w kwadracie ATPOL FE92, w pięciu mniejszych jednostkach o boku 1 km (Ryc. 1). W większości koncentrują się w pobliżu centralnej części miasta. Charakterystykę poszczególnych stanowisk zawiera

tabela 1. Gatunek na terenie miasta tworzy zwarte lub rozproszone płyty, przeważnie na nisko koszonych trawnikach, w parkach i w obrębie osiedli blokowych. Bardzo licznie reprezentowany jest także na terenie starych cmentarzy. Występuje na ścieżkach pomiędzy grobami, jak i na samych grobach oraz murach otaczających cmentarze. Notowany również na przydrożach, a także pomiędzy płytami chodnikowymi (Ryc. 2). *Duchesnea indica* rośnie głównie w towarzystwie gatunków charakterystycznych dla zbiorowisk antropogenicznych z klas *Stellarietea mediae* i *Artemisietea vulgaris*, z domieszką łąkowych z *Molinio-Arrhenatheretea* oraz grądowych z *Quercu-Fagetetea*. Wszystkie stwierdzone stanowiska położone pod okapem drzew i krzewów nie są bezpośrednio wystawione na działanie promieni słonecznych. Obfite tworzenie przez *D. indica* nowych rozłogów i kęp, kwitnienie i owocowanie osobników na każdym stanowisku świadczy o dobrej kondycji roślin. Łącznie populacje *D. indica* na terenie miasta zajmują powierzchnię około 300 m². Poziomkówkę indyjską aktualnie można uznać za roślinę ekspansywną w Sandomierzu.

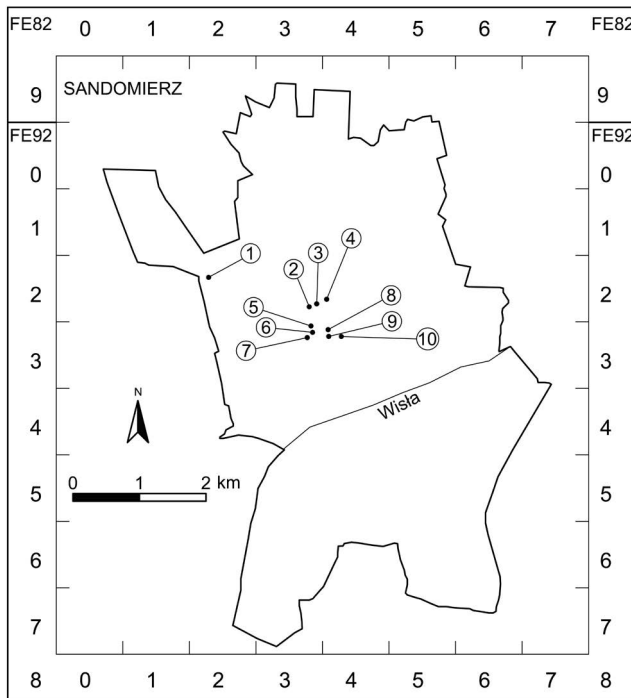
Dotychczas *Duchesnea indica* była spotykana przeważnie w bliższym lub dalszym sąsiedztwie ogrodów botanicznych (JACKOWIAK 1992; GALERA 2003), skąd mogła spontanicznie rozprzestrzeniać się na tereny antropogeniczne. Gatunek ten być może został zawleczony do Sandomierza wraz ze sprowadzanymi roślinami do Arboretum Wyższej Szkoły Humanistyczno-Przyrodniczej, które powstało w 1995 r. Na terenie miasta znajduje się również ekologiczny ogród przy Collegium Gostomianum oraz ogród roślin leczniczych kanonika Marcina z Urzędowa, autora *Herbarza Polskiego*. Ostatni z wymienionych

Tabela 1. Charakterystyka stanowisk populacji *Duchesnea indica* w Sandomierzu. Numery stanowisk jak na rycinie 1
Table 1. Characteristic of population localities of *Duchesnea indica* in Sandomierz. Locality number as in Figure 1

Stanowisko (Locality)	Charakterystyka (Characteristic)
1	Cmentarz Armii Radzieckiej; pojedyncze osobniki na trawniku oraz porastające mur wokół cmentarza (Soviet Army Cemetery; single plants on lawn and growing on wall around the cemetery)
2	Przydroże; pojedyncze osobniki (Roadside; single plants)
3	Przydroże; pojedyncze osobniki (Roadside; single plants)
4	Trawnik na placu szkolnym; zwarty płat (Lawn in school square; compact patch)
5	Zaniedbany trawnik obok pawilonu handlowego; porozrywany płat (Neglected lawn next to shopping pavilion; fragmented patch)
6	Stroma skarpa przy chodniku; zwarty płat (Steep slope near pavement; compact patch)
7	Zaniedbany trawnik w sąsiedztwie szkolnego boiska; pojedyncze osobniki (Neglected lawn next to school playing field; single plants)
8	Trawnik osiedlowy; zwarty płat (Lawn between residential blocks; compact patch)
9	Cmentarz Katedralny; zwarte i porozrywane płyty pomiędzy grobami oraz pojedyncze osobniki porastające groby (Cathedral Cemetery; compact and fragmented patches between graves, and single plants growing on graves)
10	Przydroże; pojedyncze osobniki pomiędzy płytami chodnikowymi oraz na murze starego budynku (Roadside; single plants between paving slabs and growing on wall of old building)

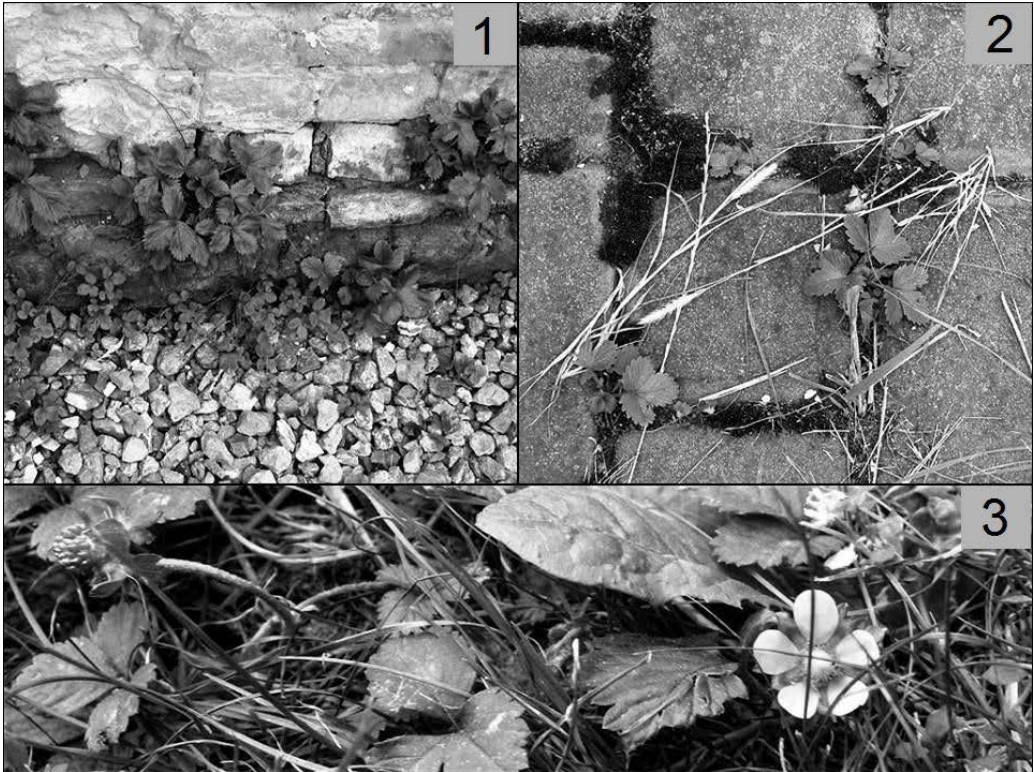
ogrodów powstał w XVI w. i obecnie został odtworzony (SUCHECKA 2015). Gatunek mógł również rozprzestrzenić się z prywatnej uprawy lub za pośrednictwem ptaków.

Pomimo że *Duchesnea indica* preferuje wilgotne podłoże, dobrze radzi sobie także w warunkach niedoboru wody i wysokiej temperatury. Ponadto jest również odporna na przemarzanie, choroby i szkodniki (ZHALDAK 2013). Gatunek jest na tyle wytrzymały, że w czasie długotrwałej suszy staje się bardziej konkurencyjny niż towarzyszące mu gatunki (GRAY & CALL 1993). Natomiast na stanowiskach półcienistych może wypierać przedstawicieli np. rodzaju *Fragaria* (SUKOPP i in. 2005). Istnieje zatem ryzyko powstania zagrożenia dla rodzimej flory ze strony *D. indica*. Zbyt wcześnie by mówić o inwazyjnych tendencjach omawianego gatunku w kraju, jednak nie można tego wykluczyć w przyszłości. Kolonizacja nowych obszarów przez poziomkówkę indyjską jest ograniczana przez wydajność kiełkowania nasion. W porównaniu do przedstawicieli rodzaju *Fragaria* jest to znacznie dłuższy proces. Od momentu wysiania, kiełkowanie poziomkóWKI indyjskiej rozpoczyna się niemal trzykrotnie później niż u *Fragaria* sp. (LAUERER i in. 2009). Warto również zwrócić uwagę na preferowanie ciepłego klimatu przez ten gatunek. Może to tłumaczyć jego rozprzestrzenianie na terenie Sandomierza. Miasto leży we wschodniej części Wyżyny

Ryc. 1. Rozmieszczenie stanowisk *Duchesnea indica* w Sandomierzu na tle siatki kwadratów ATPOL o boku 1 km; 1 – ul. Mickiewicza, 2 – ul. Czyżewskiego, 3 – ul. Wojska Polskiego, 4 – ul. Okrzei, 5 – ul. Mickiewicza, 6 – ul. Mickiewicza, 7 – ul. Słowackiego, 8 – ul. Parkowa, 9 – ul. Mickiewicza, 10 – ul. Żeromskiego

Fig. 1. Distribution of *Duchesnea indica* in Sandomierz in 1 km × 1 km units in ATPOL grid system; 1 – Mickiewicza St., 2 – Czyżewskiego St., 3 – Wojska Polskiego St., 4 – Okrzei St., 5 – Mickiewicza St., 6 – Mickiewicza St., 7 – Słowackiego St., 8 – Parkowa St., 9 – Mickiewicza St., 10 – Żeromskiego St.

Ryc. 2. *Duchesnea indica* na murach starego budynku oraz pomiędzy płytami chodnikowymi w Sandomierzu (1, 2); kwitnąca i owocująca *D. indica* (3) (fot. M. Panek)

Fig. 2. *Duchesnea indica* on old building walls and between paving in Sandomierz (1, 2); flower and fruit of *D. indica* (3) (photo M. Panek)

Sandomierskiej, którą wyróżnia cieplejszy mikroklimat w stosunku do terenów przyległych (CZARNECKI 1996). Rozprzestrzenianie poziomkówki indyjskiej, ograniczające się niemal zupełnie do terenów miejskich, może wynikać także z obecności miejskiej wyspy ciepła (LIEFLÄNDER & LAUERER 2007). Być może *D. indica* okaże się kolejnym wyznacznikiem tego interesującego zjawiska. Zagadnienie to wymaga kolejnych badań nie tylko w Sandomierzu, ale także w innych miastach Polski. Z uwagi na ekspansywne cechy poziomkówki indyjskiej, niezbędny jest dalszy monitoring jej rozprzestrzeniania w celu oceny prawdopodobnych tendencji inwazyjnych gatunku, jakie mogą pojawić się w przyszłości.

Summary. Spontaneous spread of *Duchesnea indica* (Rosaceae) in Sandomierz. The paper reports new spreading localities (10 populations) of *Duchesnea indica* in Sandomierz (Kielce Upland) (Fig. 1). It grows there on low-mown lawns, in parks, between housing blocks, between paving, on walls, and in old cemeteries (Table 1). The habitat supports the anthropogenic communities *Stellarietea mediae* and *Artemisietea vulgaris*, with admixture of meadow *Molinio-Arrhenatheretea* and hornbeam *Quercus-Fageteta* species. This species may have been introduced accidentally to Sandomierz with imported plants taken to the arboretum Academy of Humanities and Natural Sciences in Sandomierz or to a garden of medicinal plants of Canon Martin from Urzędów, or may have escaped from private lots or been spread by birds.

LITERATURA

- ADAMIEC P. & TRZASKOWSKA E. 2012. Diagnoza stanu i walorów parków miejskich Lublina oraz wytyczne do ich kształtowania. – Teka Komisji Architektury, Urbanistyki i Studiów Krajobrazowych Oddział PAN w Lublinie **8**(1): 7–18.
- CHWASTEK E. 2011. Roślinność Pogórza Cieszyńskiego i Doliny Górnej Wisły w granicach miasta i gminy Skoczów. s. 73. Gmina Skoczów, Skoczów.
- CZARNECKI R. 1996. Wyżyna Sandomierska. Część wschodnia. Komponenty krajobrazu geograficznego. s. 365. Wydano nakładem własnym autora, Warszawa.
- GALERA H. 2003. Rośliny występujące spontanicznie w polskich ogrodach botanicznych – przegląd listy florystycznej. – Biuletyn Ogrodów Botanicznych **12**: 31–82.
- GRAY E. & CALL N. M. 1993. Fertilization and mowing on persistence of Indian mockstrawberry (*Duchesnea indica*) and common blue violet (*Viola papilionacea*) in a tall fescue (*Festuca arundinacea*) Lawn. – Weed Science **41**: 548–550.
- JACKOWIAK B. 1992. Zur Ausbreitung von *Duchesnea indica* (*Rosaceae*) in Wien. – Fragmenta Floristica et Geobotanica **37**(2): 539–547.
- LAUERER M., LIEFLÄNDER A. & SCHELTER N. 2009. Limitieren Samenproduktion, Samenkeimung und Fruchtausbreitung bei *Duchesnea indica* die Besiedlung neuer Standorte? – Tuexenia **29**: 261–276.
- LIEFLÄNDER A. & LAUERER M. 2007. Spontanvorkommen von *Duchesnea indica*: Ein Neophyt breitet sich in den letzten Jahren verstärkt aus. – Berichte der Bayerischen Botanischen Gesellschaft **77**: 187–200.
- LITTSCHWAGER J., LAUERER M., BLAGODATSKAYA E. & KUZYAKOV Y. 2010. Nitrogen uptake and utilisation as a competition factor between invasive *Duchesnea indica* and native *Fragaria vesca*. – Plant Soil **331**: 105–114.
- SUCHECKA A. 2015. Sandomierski ogród Marcina z Urzędowa. – Głos Ziemi Urzędowskiej. s. 81–86. Towarzystwo Ziemi Urzędowskiej, Urzędów.
- SUDNIK-WÓJCIKOWSKA B. 2011. Flora Polski. Rośliny synantropijne. s. 336. Multico Oficyna Wydawnicza, Warszawa.
- SUKOPP U., WALTER E., SUKOPP H., AAS G. & LAUERER M. 2005. Halb so wild: Neophyten in unserer Flora Eine Ausstellung des Ökologisch-Botanischen Gartens der Universität Bayreuth. – Der Palmengarten **68**(1): 10–19.
- TOKARSKA-GUZIŁ B., DAJOK Z., ZAJĄC M., ZAJĄC A., URBISZ A., DANIELEWICZ W. & HOŁDYŃSKI C. 2012. Rośliny obcego pochodzenia w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem gatunków inwazyjnych. s. 197. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Warszawa.
- TOMOVIĆ I. & STEŠEVIĆ D. 2007. *Duchesnea indica* (Andr.) Focke, new alien species in the flora of Montenegro. – Natura Montenegrina **6**: 161–163.
- TRZASKOWSKA E. 2011. Zróżnicowanie florystyczno-fitosocjologiczne trawników miejskich Lublina. – Acta Scientiarum Polonorum, Formatio Circumiectus **10**(4): 61–70.
- TRZASKOWSKA E. & ADAMIEC P. 2011. Runo parków miejskich Lublina. – Acta Scientiarum Polonorum, Formatio Circumiectus **10**(4): 51–54.
- TRZASKOWSKA E. & ADAMIEC P. 2014. Wartości przyrodnicze parków historycznych Lublina na tle struktury ekologicznej miasta. – Prace Komisji Krajobrazu Kulturowego **25**: 57–69.
- VERLOOVE F. & REYES-BETANCORT J. A. 2011. Additions to the flora of Tenerife (Canary Islands, Spain). – Collectanea Botanica **30**: 63–78.
- VUKOVIĆ N., MILETIĆ M., MILOVIĆ M. & JELASKA S. D. 2014. Grime's CSR strategies of the invasive plants in Croatia. – Periodicum Biologorum **116**(3): 323–329.

- XIANG-HUI J., JIAN-QIANG G., CHAO-WEN S. & MING LIU X. 2012. High frequency shoot organogenesis in juvenile leaf of *Duchesnea indica* (Andr.) Focke. – African Journal of Biotechnology **11**(17): 4039–4044.
- ZARE H., KAKROUDI E. & AMINI T. 2007. A record of *Duchesnea indica* (*Rosaceae*) in Iran, it's western-most distributional limit in Asia. – Iran Journal of Botany **13**(2): 93–94.
- ZHALDAK S. M. 2013. Ecological and biological features of *Duchesnea indica* in the conditions of the Crimean foothills. – Ekosistemy, ikh Optimizatsiya i Okhrana (Optimization and Protection of Ecosystems) **9**: 118–124.

MICHALINA PANEK (autor korespondencyjny), RENATA PIWOWARCZYK, *Zakład Botaniki, Instytut Biologii, Uniwersytet Jana Kochanowskiego, ul. Świętokrzyska 15, 24-406 Kielce, Polska; e-mail: michalinapanek@wp.pl, renata.piwowarczyk@ujk.edu.pl*

Wpłynęło: 09.12.2016 r.; przyjęto do druku: 19.04.2017 r.

Stanowisko *Saxifraga hirculus* (Saxifragaceae) na Polanie Hawryłówka (Pasma Gubałowsko-Spiskie, Polska południowa)

Saxifraga hirculus L. (skalnica torfowiskowa) to gatunek o zasięgu cyrkumpolarnym, występujący w Azji, Ameryce Północnej i Europie, reprezentujący element arktyczno-borealno-górski (MEUSEL i in. 1965). W Europie należy do grupy gatunków bardzo rzadkich. Został objęty Konwencją Berneńską (1979) oraz Dyrektywą Siedliskową (1992).

W Polsce skalnica torfowiskowa jest gatunkiem rodzimym i ma status reliktu glacialnego (CZUBIŃSKI 1950). Uznany został za gatunek zagrożony (EN; BŁOCH-ORŁOWSKA i in. 2014; KAŻMIERCZAKOWA i in. 2016), który podlega ścisłej ochronie (ROZPORZĄDZENIE 2014). Występowanie *Saxifraga hirculus* w Polsce obejmuje północną część kraju i znajduje się w całości poza południową granicą zwartego zasięgu gatunku. W przeszłości było znanych około 240 stanowisk. Aktualnie *S. hirculus* występuje zaledwie na 27 rozproszonych stanowiskach w Wielkopolsce oraz w Polsce północno-wschodniej (BŁOCH-ORŁOWSKA i in. 2014). Na Podtatrzu *S. hirculus* do lat 70. ubiegłego wieku była podawana z jedyne go stanowiska na Polanie Molkówka, gdzie wchodziła w skład ugrupowań z dominującą turzycą czarną *Carex nigra* (SZAFER i in. 1923). W wyniku prac melioracyjnych, po odwodnieniu młak, *S. hirculus* zanikła (MIREK & PIĘKOŚ-MIRKOWA 2008).

W trakcie badań geobotanicznych w 2014 r., prowadzonych w Dolinie Chochołowskiej oraz na Podtatrzu, stwierdzono występowanie skalnicy torfowiskowej na Polanie Hawryłówka (RATYŃSKA & CZORTEK 2014). Celem niniejszej pracy jest opis stanu siedliska, na którym odnaleziono *Saxifraga hirculus* oraz przedstawienie zagrożeń w odniesieniu do siedliska i gatunku.

Badana populacja *Saxifraga hirculus* zajmowała 2 m² powierzchni i wchodziła w skład fitocenozy *Valeriano-Caricetum flavae* – eutroficznej, bogatej florystycznie młaki rozwijającej się w miejscu wysięku wód zasobnych w węglan wapnia, na glebie torfowo-glejowej